

Separácia odpadu v mikroregióne Červený Kameň

STELLA PRAŽÁKOVÁ

Vážení páni starostovia, dovoľujem si Vás informovať o mojej dobrovoľnej činnosti, ktorej sa venujem od začiatku roka 2021. Náplňou mojej práce bola tvorba dotazníkov o triedení odpadu v mikroregióne Červený Kameň. Kvôli pandemickej situácii som dotazník zdieľala na facebookových či webových stránkach bez osobného kontaktu s občanmi. Túto prácu som robila ako časť medzinárodného projektu DofE, ktorému sa venujem tretím rokom. Touto formou Vám chcem posunúť nadobudnuté hodnoty z obcí - Báhoň, Budmerice, Častá, Dolňany, Dubová, Jablonec, Píla, Štefanová a Vištuk.

Dotazník sa robil zo vzorky občanov uvedených v tabuľke.

Báhoň	Budmerice	Častá	Dolňany	Dubová	Jablonec	Píla	Štefanová	Vištuk
51	57	116	30	85	35	20	17	61

Nízka aktivita občanov skresľuje výsledok, z čoho vyplýva, že sú nepresné

Motivácia do tejto činnosti bola v podstate jednoduchá, a to zlepšiť separovanie, upovedomiť občanov na túto tému hlavne kuchynského odpadu, ktorý robí na smetisku veľkú šarapatu. Vo svojej správe OSN vyhlásila, že 17% jedla určeného na ľudskú spotrebu skončilo v roku 2019 v koši. Ako som na začiatku dotazníka ľudí „vyskúšala“, najväčší podiel na tomto množstve odpadu majú domácnosti a to 53%. Paradoxom je, že 700 miliónov ľudí nemalo v roku 2019 dostatok jedla. Preto si myslím, že by sme s jedlom mali zaobchádzať zodpovednejšie. V otázke, či si myslia, že doma plytvajú potravinami 67,37% občanov regiónu ČK uviedlo, že potravinami neplytvá. Naopak 32,63% áno. Dôležitú úlohu v plytvaní potravín hrá dátum spotreby. Keď som sa pýtala, či mu venujú dostatočnú pozornosť, 62,92% uviedlo, že áno vždy, 35,81% niekedy a 1,27% nikdy. Z prieskumu som zistila, že obyvatelia Dolian si dávajú najviac záležať na dátume spotreby, čo sa premietne aj na vyhadzovaní skazených potravín. Na druhej strane najhoršie z prieskumu vyšla obec Píla. Zaujímavý výsledok priniesla otázka či vedia, aké množstvo potravín je potrebné na spotrebu v ich domácnosti na týždeň. 49,58% uvidelo áno, 45,55% nie vždy mi to výjde a možnosť nie uviedlo 4,87% respondentov.

Dotazník som začala s bežnou otázkou, či doma separujú odpad. Z priemeru vychádza, že 97,91% bežných občanov mikroregiónu ČK separuje. Presné percentá z obcí:

Báhoň 96,1%

Budmerice 96,5%

Častá 98,3%

Dolňany 100%

Dubová 97,6%

Jablonec 94,3%

Píla 100%

Štefanová 100%

Vištuk 98,4%

Graf informujúci separáciu v mikroregióne Červený Kameň

Sústredila som sa hlavne na BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) a na jedlý olej. Z dotazníka vyplýva, že BRKO separuje v priemere 68,83% občanov v regióne. Najviac je to

v Doľanoch a na Štefanovej (výsledok ovplyvnila nízka aktivita respondentov na dotazníku). Naopak najmenej v Báhoňi. Presné percentá z obcí:

Báhoň 51%

Budmerice 64,3%

Častá 58,8%

Doľany 86,7%

Dubová 71,1%

Jablonec 81,8%

Píla 80%

Štefanová 82,4%

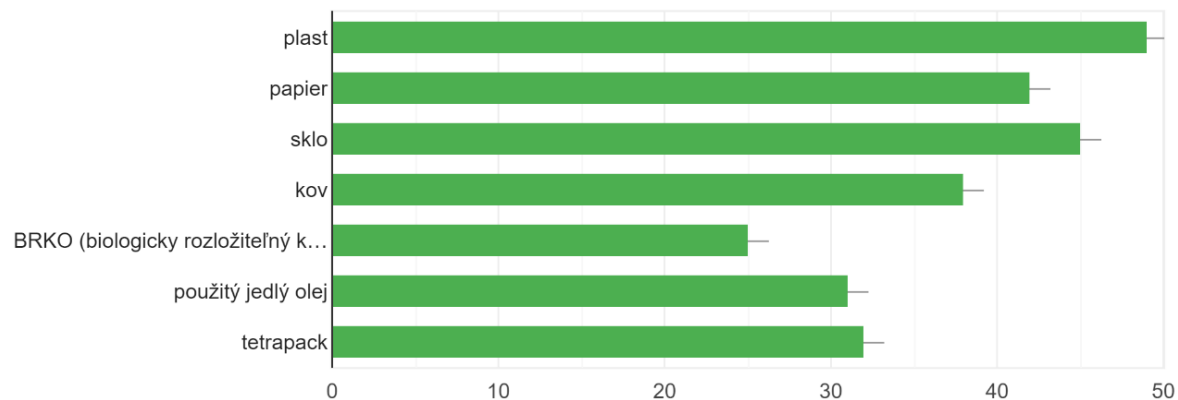
Vištuk 80%

Recyklácia iných separátov v obciach si môžete pozrieť v nasledujúcich grafoch:

Báhoň

*ak áno, ktorý (zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

49 odpovedí

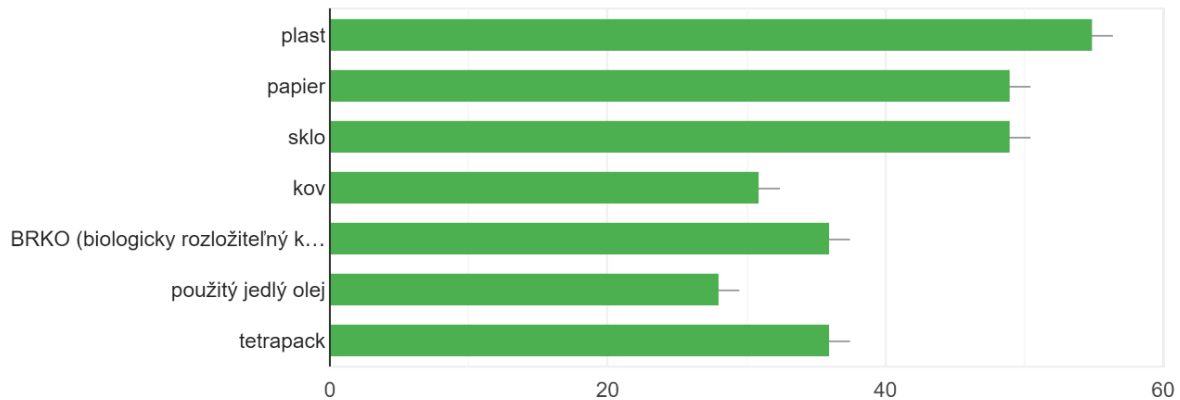

Plast 100%, papier 85,7%, sklo 91,8%, kov 77,6%, BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 51%, použitý jedlý olej 63,3%, tetrapack 65,3%

Budmerice

*ak áno, ktorý (zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

56 odpovedí

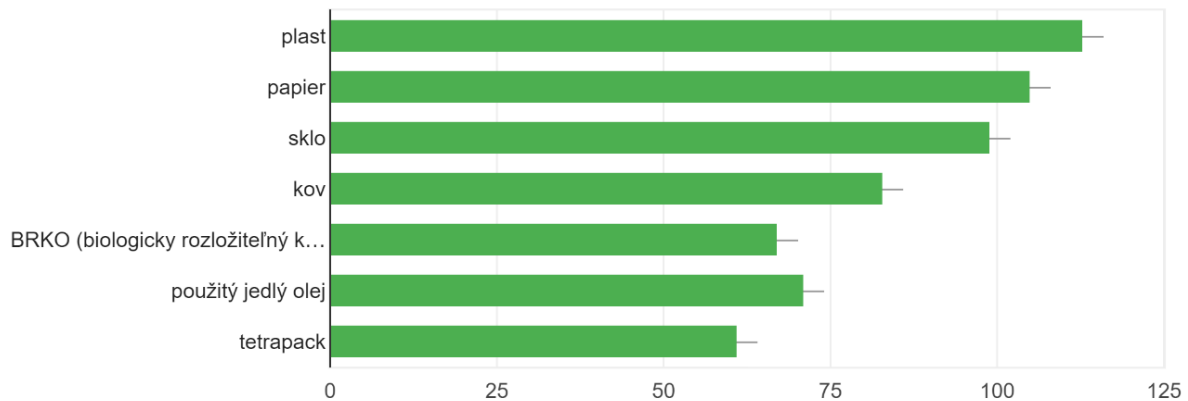

Plast 98,2%, papier 87,5%, sklo 87,5%, kov 55,4%, BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 64,3%, použitý jedlý olej 50%, tetrapack 64,3%

Častá

*ak áno, ktorý (zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

114 odpovedí

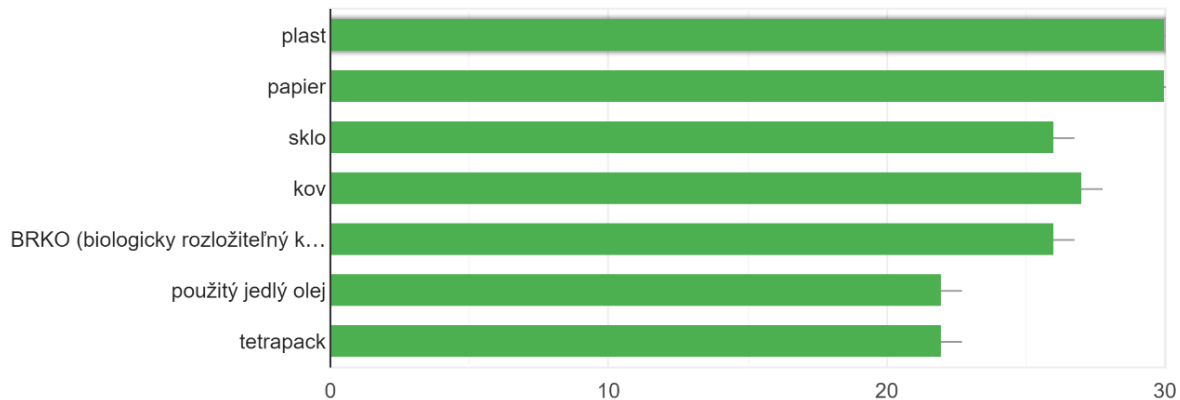

Plast 99,1%, papier 92,1%, sklo 86,8%, kov 72,6%, BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 58,8%, použitý jedlý olej 62,3%, tetrapack 53,5%

Dol'any

*ak áno, ktorý (zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

30 odpovedí

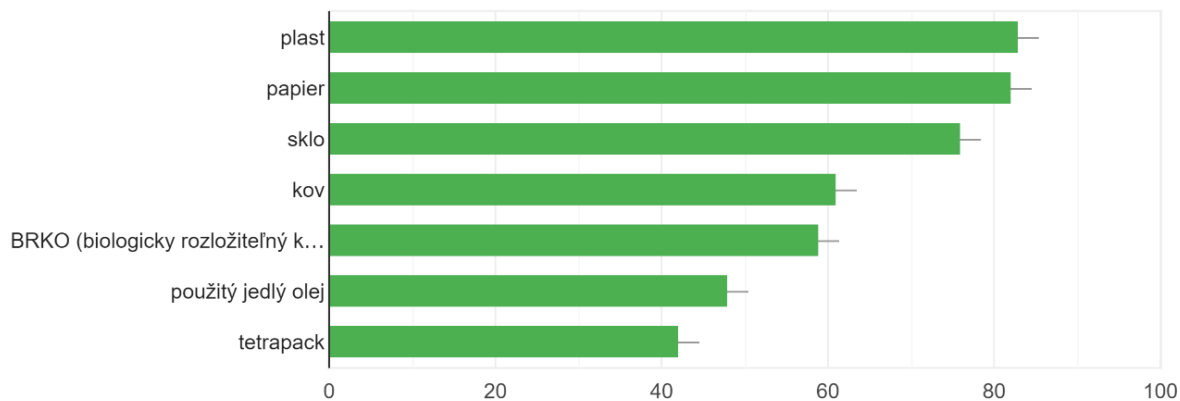

Plast 100%, papier 100%, sklo 86,7%, kov 90%, BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 86,7%, použitý jedlý olej 73,3%, tetrapack 73,3%

Dubová

*ak áno, ktorý (zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

83 odpovedí

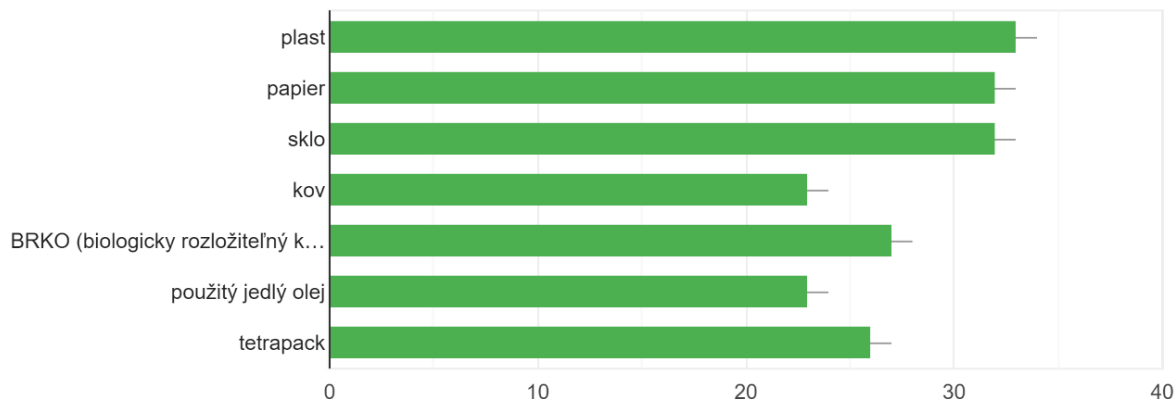

Plast 100%, papier 98,8%, sklo 91,6%, kov 73,5%, BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 71,1%, použitý jedlý olej 57,8%, tetrapack 50,6%

Jablonec

*ak áno, ktorý (zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

33 odpovedí

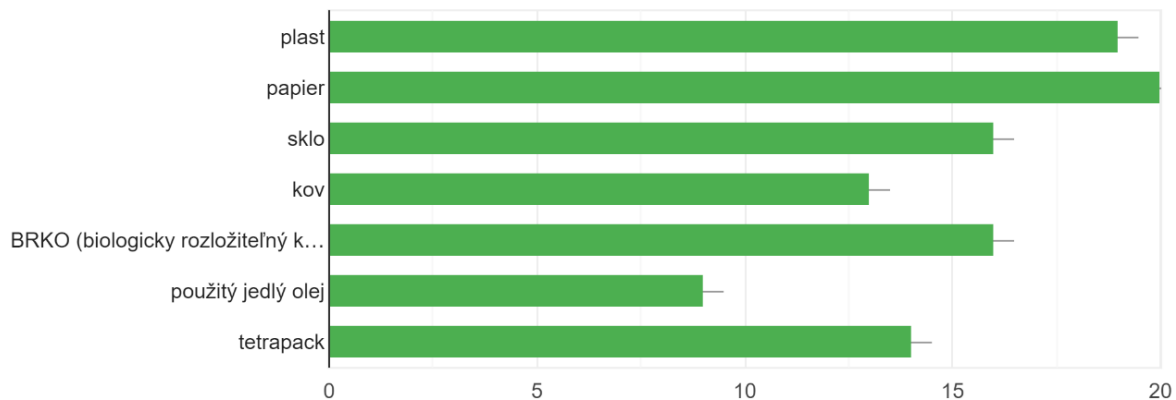

Plast 100%, papier 97%, sklo 97%, kov 69,7%, BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 81,8%, použitý jedlý olej 69,7%, tetrapack 78,8%

Píla

*ak áno, ktorý (zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

20 odpovedí

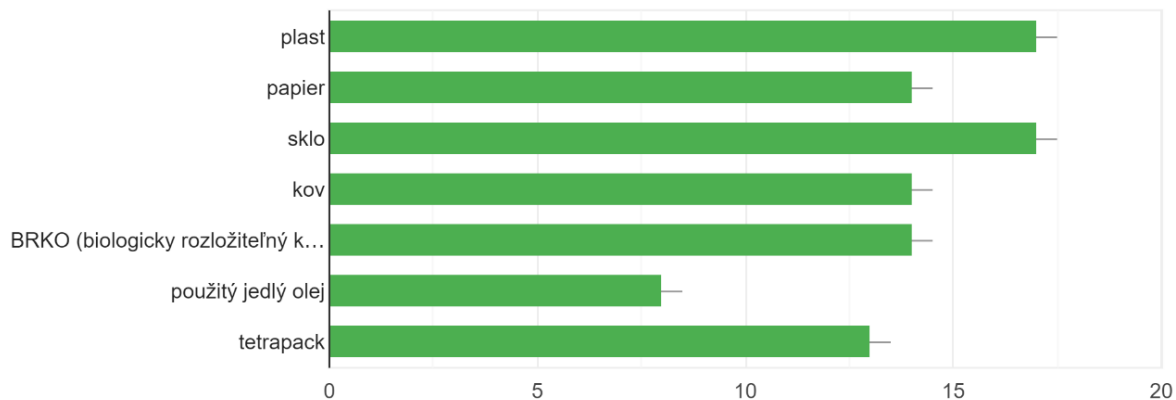

Plast 95%, papier 100%, sklo 80%, kov 65%, BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 80%, použitý jedlý olej 45%, tetrapack 70%

Štefanová

*ak áno, ktorý (zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

17 odpovedí

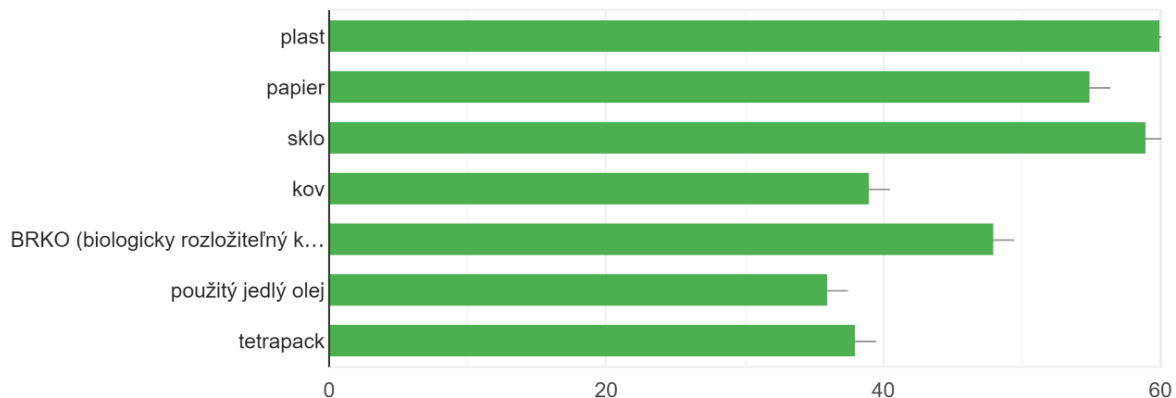

Plast 100%, papier 82,4%, sklo 100%, kov 82,4%, BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 82,4%, použitý jedlý olej 47,1%, tetrapack 76,5%

Vištuk

*ak áno, ktorý (zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

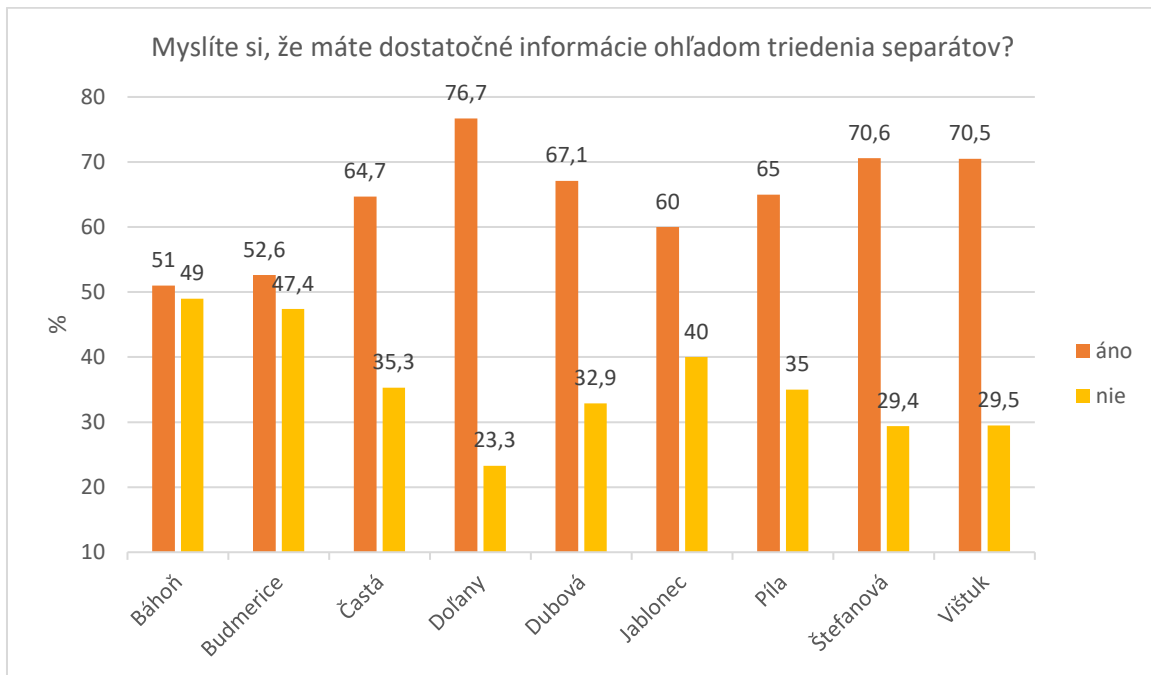
60 odpovedí

Plast 100%, papier 91,7%, sklo 98,3%, kov 65%, BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 80%, použitý jedlý olej 60%, tetrapack 63,3%

Respondentov, ktorí uviedli, že neseparujú odpad som sa pýtala na dôvod. Najčastejší dôvod bol nedostatok informácií či málo času. Pár občanov uviedlo aj nezáujem. Práve preto ma zaujímalo, či si ľudia myslia, že majú dostatočné informácie. Iba 63,56% občanov mikroregiónu ČK má dostatočné informácie ohľadom separácie odpadu. Naopak 36,44% nie.

Riešením by mohli byť rôzne prednášky vedené odborníkmi, rozposielanie letáčikov do poštových schránok alebo po facebookových stránkach, či samoštúdium.

Ďalšia otázka priamo nadväzovala na biologicky rozložiteľný kuchynský odpad. Zaujímala som sa, kam tento odpad vyhadzujú. Občania mohli označiť viacero odpovedí, ak to kombinujú. 60,17% respondentov v regióne používa odpad ako krmivo pre zvieratá, 65,04% dáva BRKO do kompostu, 11,07% hádže odpad priamo do určeného kontajnera na BRKO a 26,06% stále odpad dáva do komunálneho odpadu. Podľa percent ľudí, ktorí dávajú biologicky rozložiteľný kuchynský odpad do komunálneho odpadu som určila obec, ktorá týmto odpadom zaobchádza najnezodpovednejšie. V obci Báhoň až 43,1% obyvateľov dáva BRKO do nádoby na komunálny odpad. Naopak najlepšie separuje kuchynský odpad obec Doľany, Dubová a Vištuk.

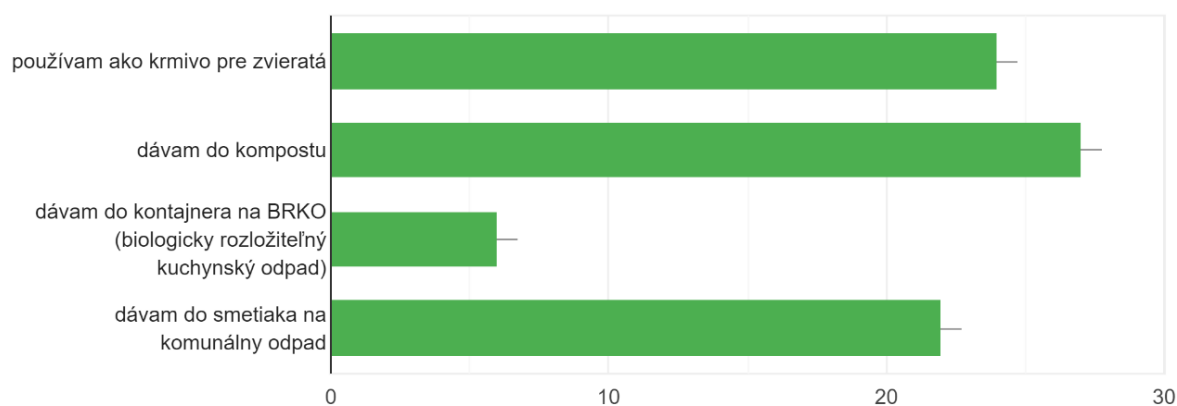

Pozrite si prehľad separácie kuchynského odpadu v obciach:

Báhoň

Čo robíte s kuchynským tekutým a živočíšnym odpadom? (ak to kombinujete, zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

51 odpovedí

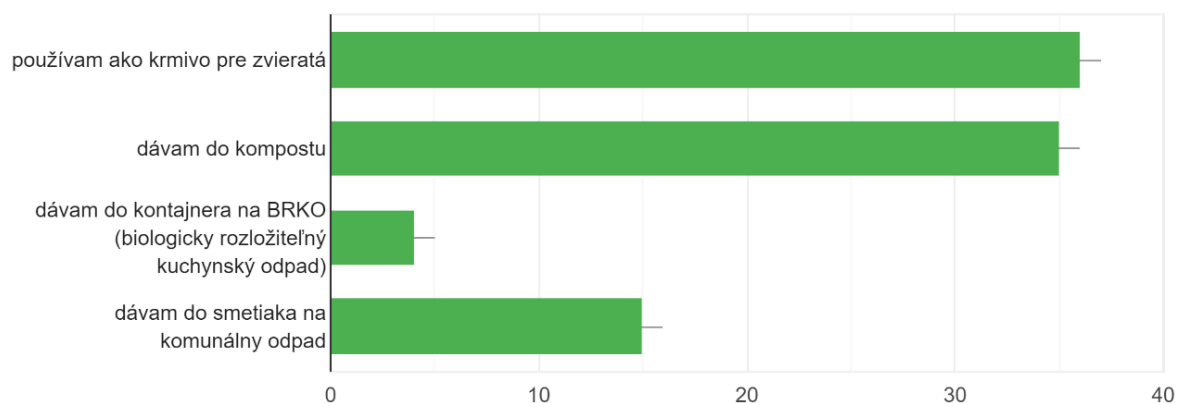

Používam ako krmivo pre zvieratá 47,1%, dávam do kompostu 52,9%, dávam do kontajnera na BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 11%, dávam do smetiaka na komunálny odpad 43,1%

Budmerice

Čo robíte s kuchynským tekutým a živočíšnym odpadom? (ak to kombinujete, zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

57 odpovedí

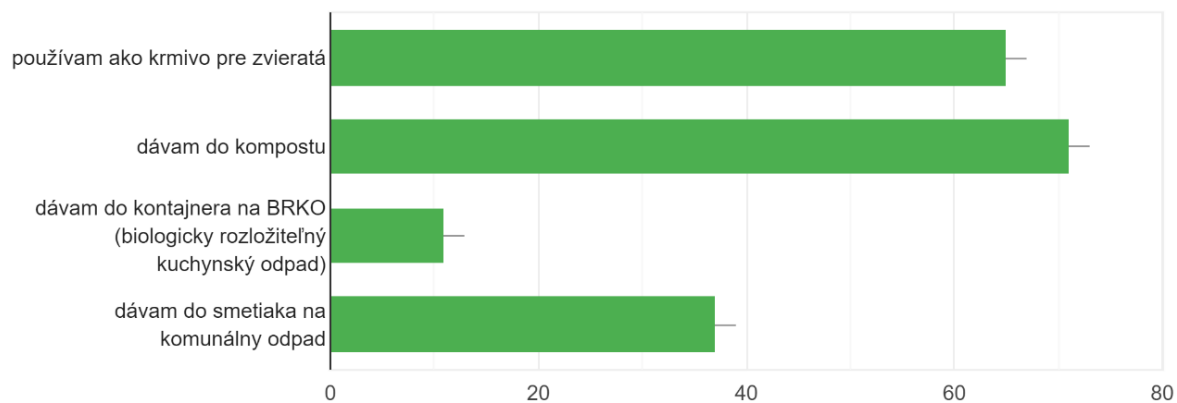

Používam ako krmivo pre zvieratá 63,2%, dávam do kompostu 61,4%, dávam do kontajnera na BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 7%, dávam do smetiaka na komunálny odpad 26,3%

Časť

Čo robíte s kuchynským tekutým a živočíšnym odpadom? (ak to kombinujete, zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

116 odpovedí

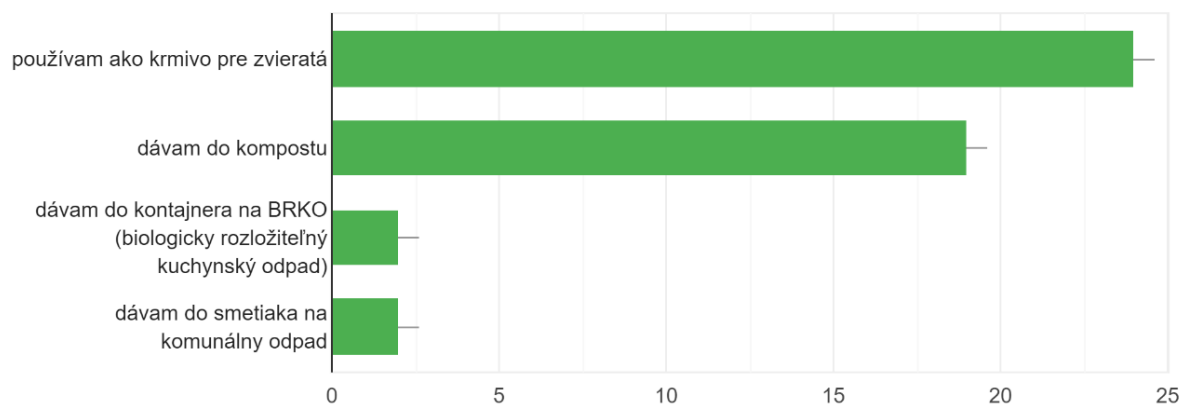

Používam ako krmivo pre zvieratá 56%, dávam do kompostu 61,2%, dávam do kontajnera na BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 9,5%, dávam do smetiaka na komunálny odpad 31,9%

Doľany

Čo robíte s kuchynským tekutým a živočíšnym odpadom? (ak to kombinujete, zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

30 odpovedí

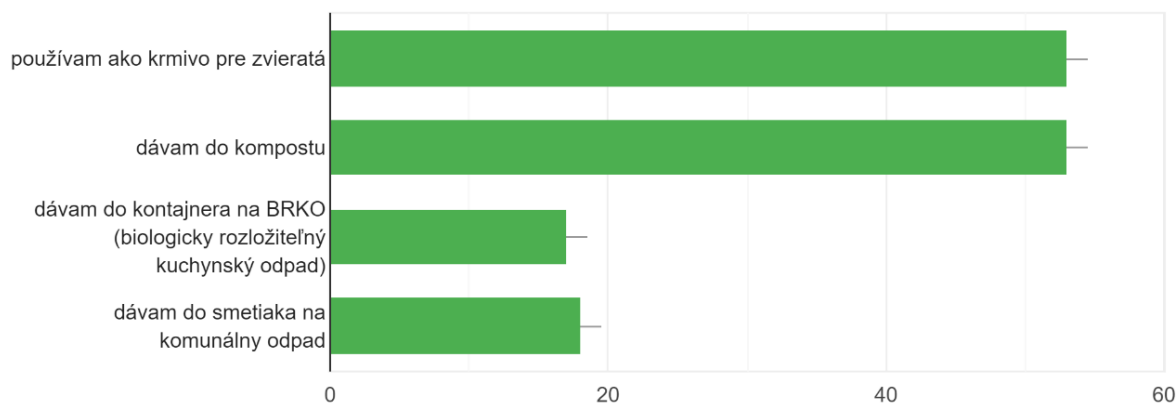

Používam ako krmivo pre zvieratá 80%, dávam do kompostu 63,3%, dávam do kontajnera na BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 6,7%, dávam do smetiaka na komunálny odpad 6,7%

Dubová

Čo robíte s kuchynským tekutým a živočíšnym odpadom? (ak to kombinujete, zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

85 odpovedí

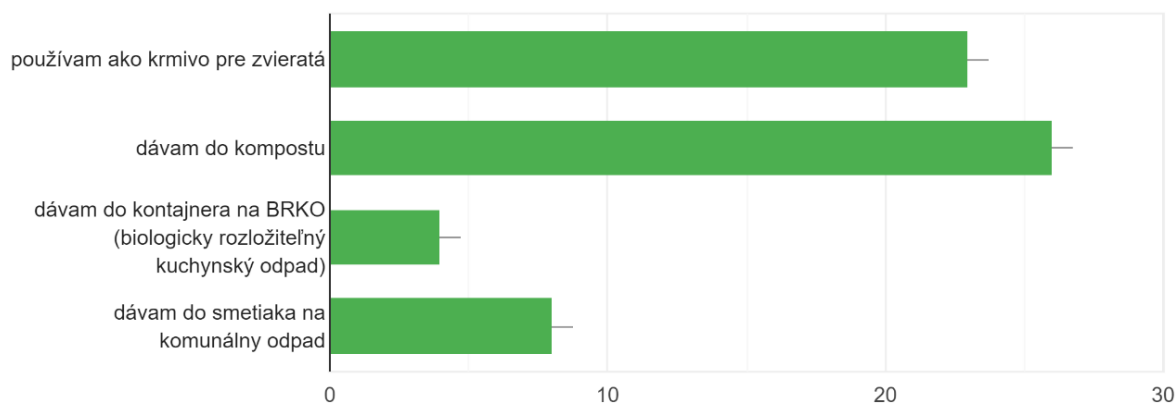

Používam ako krmivo pre zvieratá 62,4%, dávam do kompostu 62,4%, dávam do kontajnera na BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 20%, dávam do smetiaka na komunálny odpad 21,2%

Jablonec

Čo robíte s kuchynským tekutým a živočíšnym odpadom? (ak to kombinujete, zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

35 odpovedí

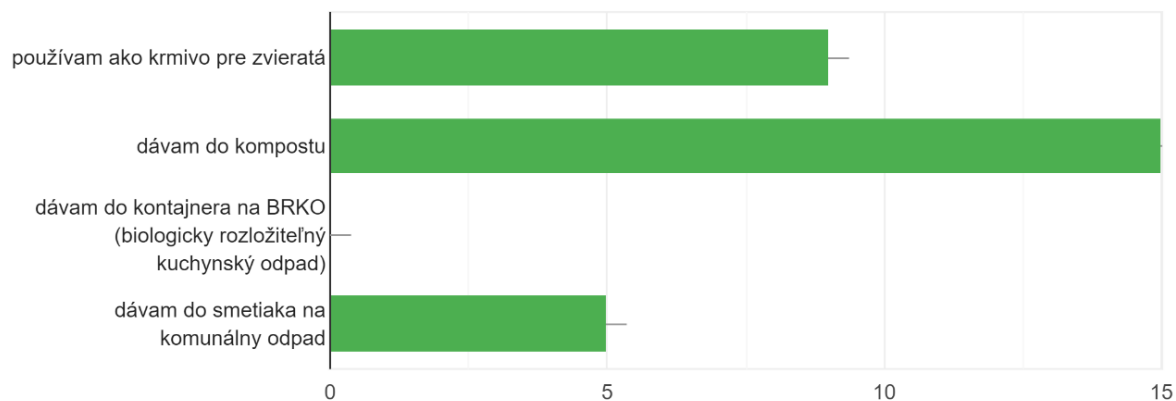

Používam ako krmivo pre zvieratá 65,7%, dávam do kompostu 74,3%, dávam do kontajnera na BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 11,4%, dávam do smetiaka na komunálny odpad 22,9%

Píla

Čo robíte s kuchynským tekutým a živočíšnym odpadom? (ak to kombinujete, zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

20 odpovedí

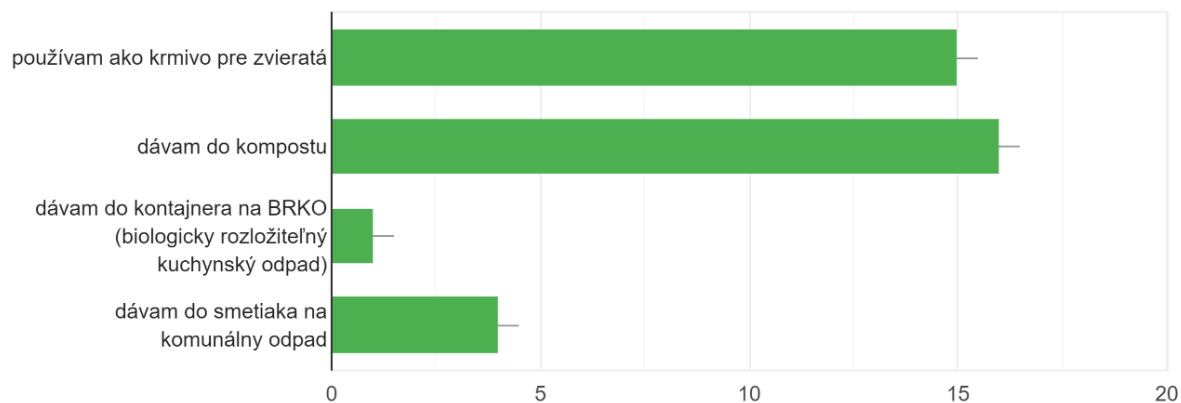

Používam ako krmivo pre zvieratá 45%, dávam do kompostu 75%, dávam do kontajnera na BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 0%, dávam do smetiaka na komunálny odpad 25%

Štefanová

Čo robíte s kuchynským tekutým a živočíšnym odpadom? (ak to kombinujete, zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

17 odpovedí

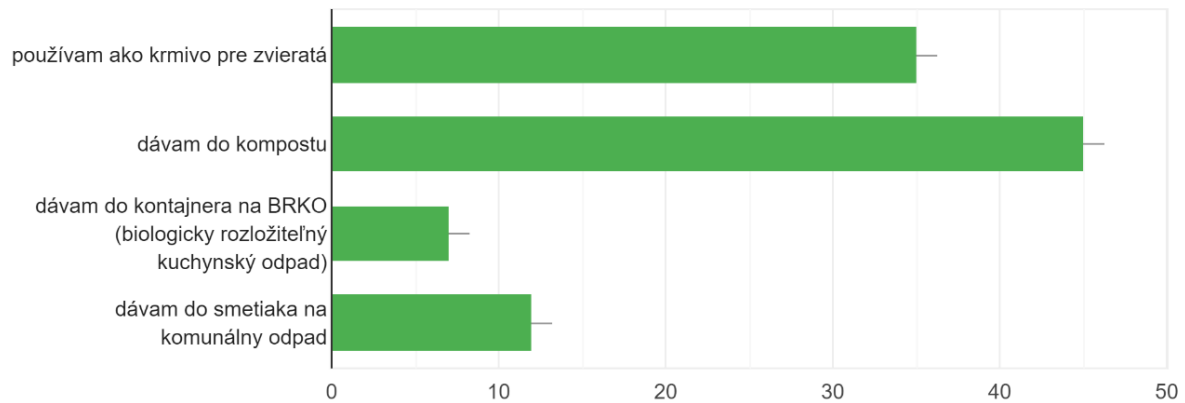

Používam ako krmivo pre zvieratá 88,2%, dávam do kompostu 94,1%, dávam do kontajnera na BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 5,9%, dávam do smetiaka na komunálny odpad 25,3%

Vištuk

Čo robíte s kuchynským tekutým a živočišným odpadom? (ak to kombinujete, zaškrtnúť môžete viacero odpovedí)

61 odpovedí

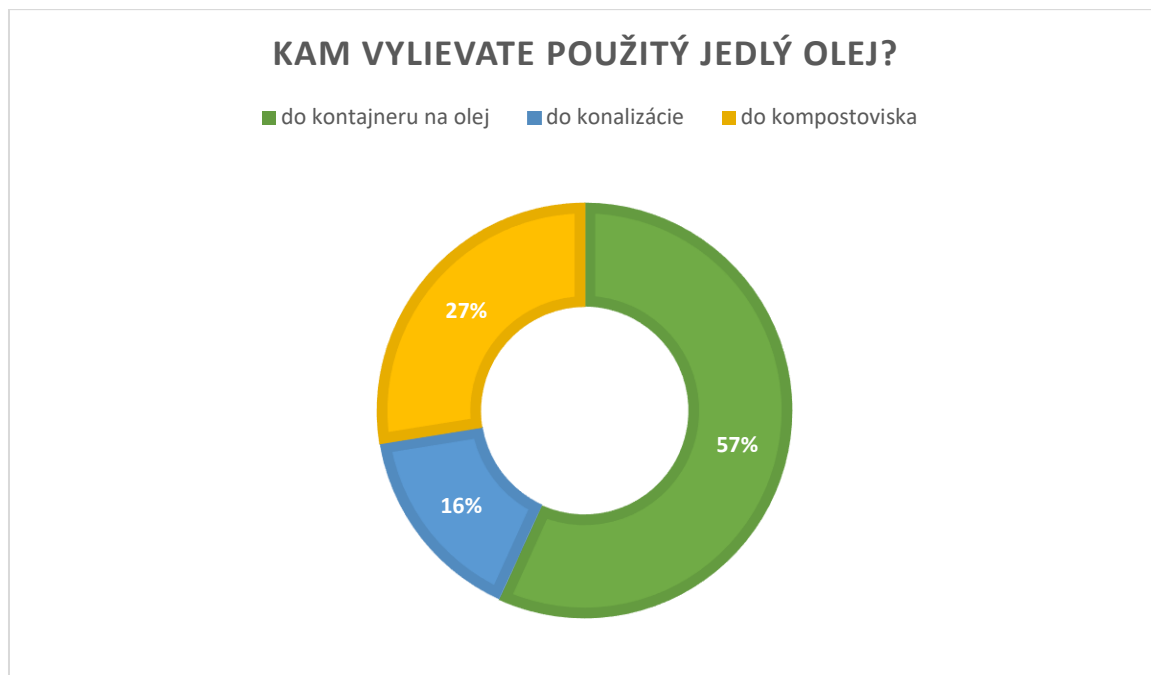

Používam ako krmivo pre zvieratá 57,4%, dávam do kompostu 73,8%, dávam do kontajnera na BRKO (biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) 11,5%, dávam do smetiaka na komunálny odpad 19,7%

Hodnoty týkajúceho sa vyprodukovaného použitého jedlého oleja si môžete prezrieť v tabuľke.

Obec	Množstvo vyprodukovaného oleja za mesiac v litroch
Báhoň	1
Budmerice	0,80
Častá	0,80
Dolňany	0,70
Dubová	0,90
Jablonec	1
Píla	0,80
Štefanová	0,70
Vištuk	0,80
<i>Priemer na jedného občana v reg. ČR</i>	<i>0,83</i>

Miesta kam občania vylievajú použitý jedlý olej v regióne sú uvedené v grafe.

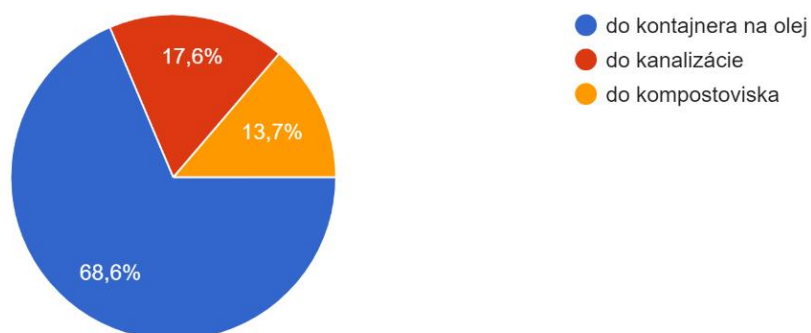

Hodnoty pre jednotlivé obce sú uvedené nižšie:

Báhoň

Kam vylievate použitý jedlý olej?

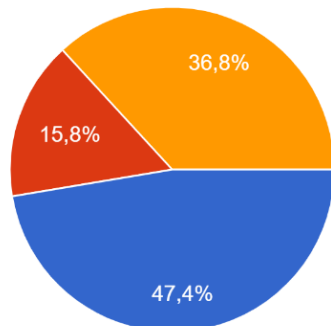
51 odpovedí

Budmerice

Kam vylievate použitý jedlý olej?

57 odpovedí

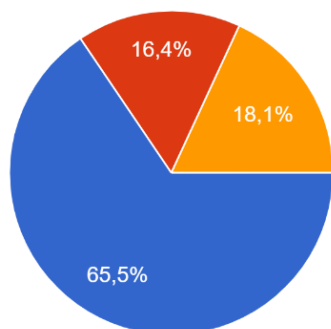

- do kontajnera na olej
- do kanalizácie
- do kompostoviska

Častá

Kam vylievate použitý jedlý olej?

116 odpovedí

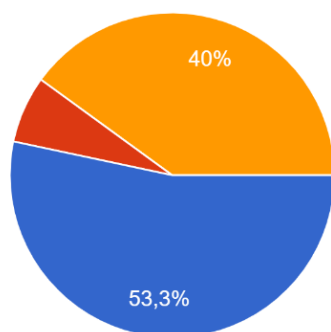

- do kontajnera na olej
- do kanalizácie
- do kompostoviska

Doľany

Kam vylievate použitý jedlý olej?

30 odpovedí

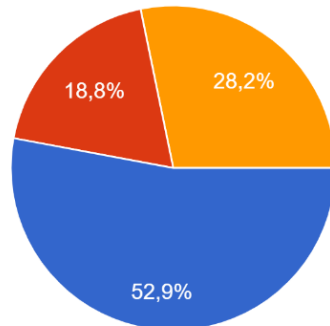

- do kontajnera na olej
- do kanalizácie
- do kompostoviska

Dubová

Kam vylievate použitý jedlý olej?

85 odpovedí

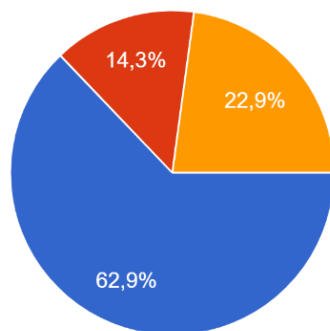

- do kontajnera na olej
- do kanalizácie
- do kompostoviska

Jablonec

Kam vylievate použitý jedlý olej?

35 odpovedí

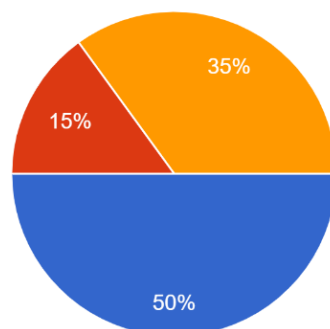

- do kontajnera na olej
- do kanalizácie
- do kompostoviska

Píla

Kam vylievate použitý jedlý olej?

20 odpovedí

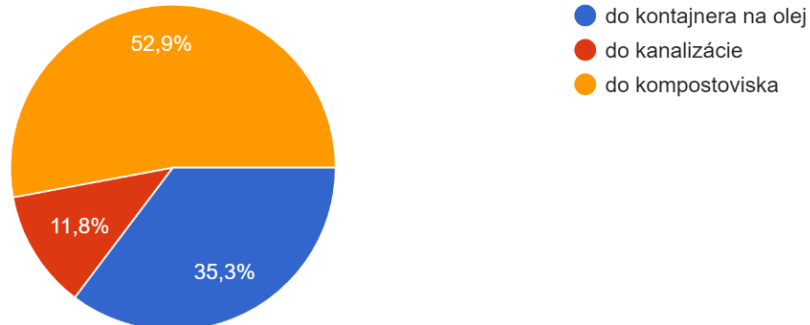
- do kontajnera na olej
- do kanalizácie
- do kompostoviska

Štefanová

Kam vylievate použitý jedlý olej?

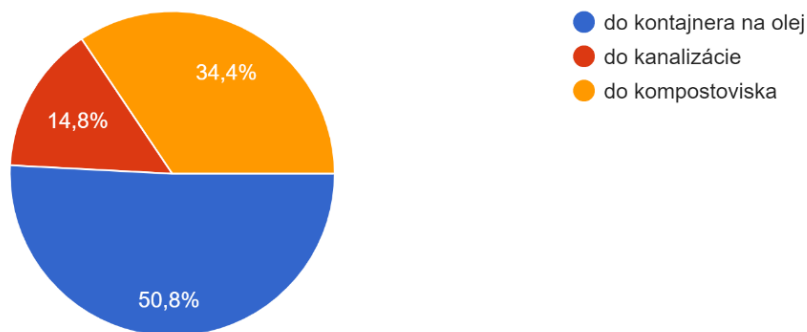
17 odpovedí

Vištuk

Kam vylievate použitý jedlý olej?

61 odpovedí

Pri otázke *Na aký druh separátov Vám chýba kontajner na verejných priestranstvách?* mali občania voľnú odpoveď. Najviac preferovaná odpoveď bola neinformovanosť. Písali názvy kontajnerov, ktoré už obce majú k dispozícii. Problémom však mohla byť zlá rozmiestnenosť, o ktorej písali hlavne občania Častej. Uviedli, že kontajnery majú, avšak sú hocikde rozložené a nelokalizované na jednom mieste s ostatnými. Problém uviedli aj Pílania: „treba viac kontajnerov na kov a tetrapak všade, nie iba pri obecnom úrade“. Riešením sú oddelené miesta pre viacero separátov ako na obrázku.

Z dotazníkov som sa od občanov dozvedela, že medzi ďalší problém patrí malý počet kontajnerov a ich vývoz. Ich nízka frekvencia vývozu vedie k preplneniu. Tým, že sa rýchlo zaplnia, ľudia nemajú kam odpad hádzať a tým strácajú motiváciu na separáciu. Najčastejšie to bol papier, plast a sklo - Báhoň, Častá, Píla, Vištuk.

Kontajnery na tieto separáty občanom najviac chýbajú:

Báhoň: elektronika, psie exkrementy, žiarovky

Budmerice: elektronika, tonery, textil, obyčajné koše v uliciach, psie exkrementy

Častá: nábytok, stavebný odpad, elektronika, obyčajné koše v uliciach

Doľany: nadrozmerný odpad, obyčajné koše v uliciach, nebezpečný odpad (farby, laky), psie exkrementy,

Dubová: nadrozmerný odpad, batérie, textil

Jablonec: pneumatiky, stavebný odpad, drobný kov

Píla: kov, kuchynský odpad

Štefanová: drobný elektro odpad, textil

Vištuk: elektro odpad, textil, jarne a jesenné upratovacie kontajnery ako kedysi bývali

Riešením by mohol byť zberný dvor, ktorý žiaľ väčšina obcí nemá.

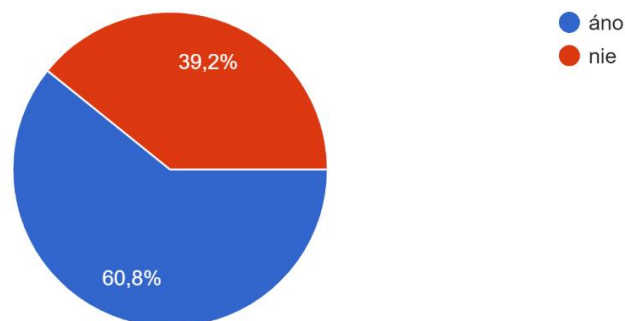
Pri otázke či obyvateľom vyhovujú časové intervaly vývozu odpadu z pred domov, 69,28% uviedlo, že im to vyhovuje a naopak 30,72% nie.

Následné grafy vám ukážu ako to je vo vašej obci:

Báhoň

Vyhovujú Vám časové intervaly odvážania kontajnerov?

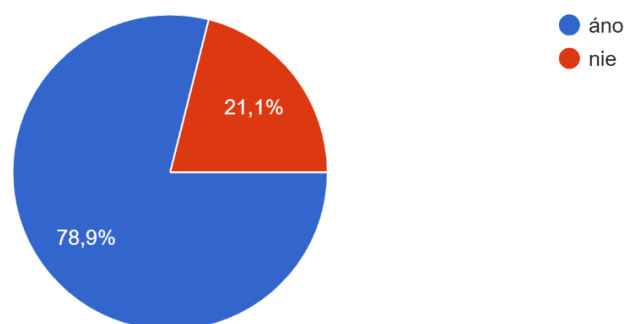
51 odpovedí

Budmerice

Vyhovujú Vám časové intervaly odvážania kontajnerov?

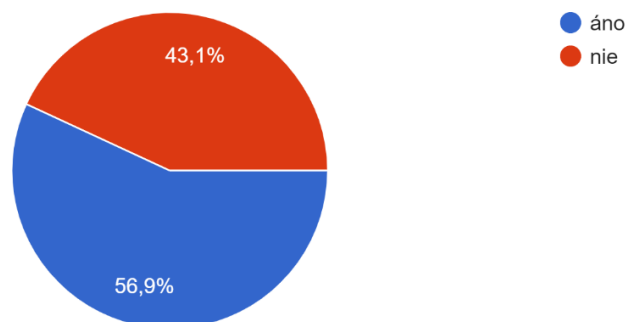
57 odpovedí

Častá

Vyhovujú Vám časové intervaly odvážania kontajnerov?

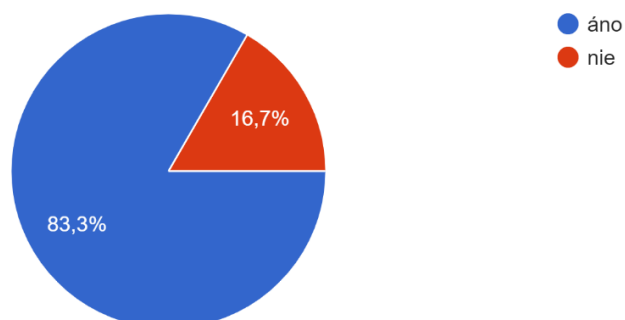
116 odpovedí

Doľany

Vyhovujú Vám časové intervaly odvážania kontajnerov?

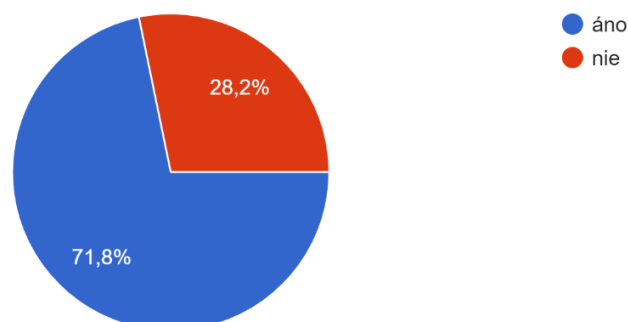
30 odpovedí

Dubová

Vyhovujú Vám časové intervaly odvážania kontajnerov?

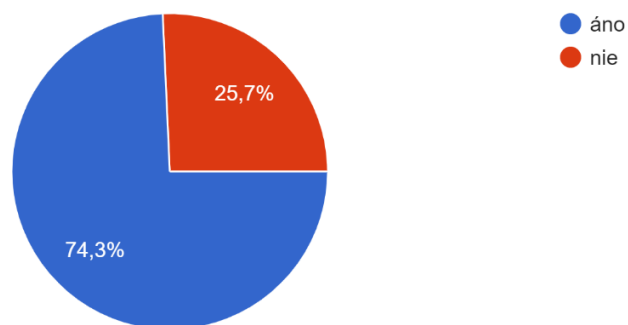
85 odpovedí

Jablonec

Vyhovujú Vám časové intervaly odvážania kontajnerov?

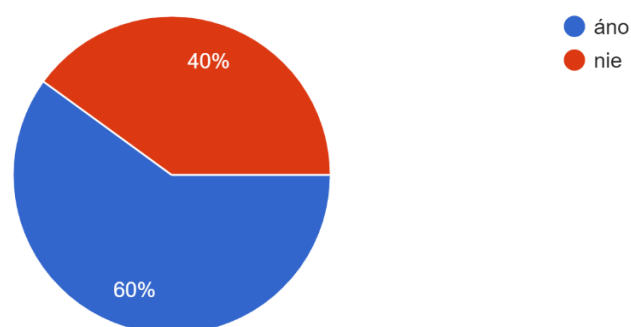
35 odpovedí

Píla

Vyhovujú Vám časové intervaly odvážania kontajnerov?

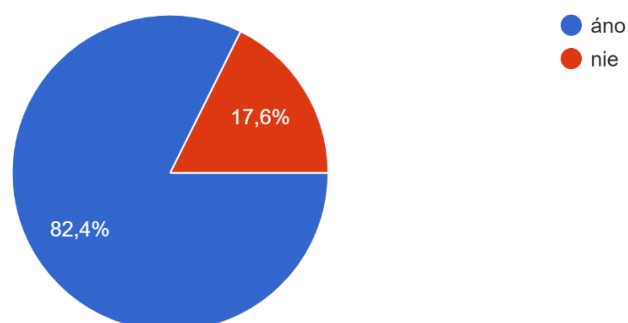
20 odpovedí

Štefanová

Vyhovujú Vám časové intervaly odvážania kontajnerov?

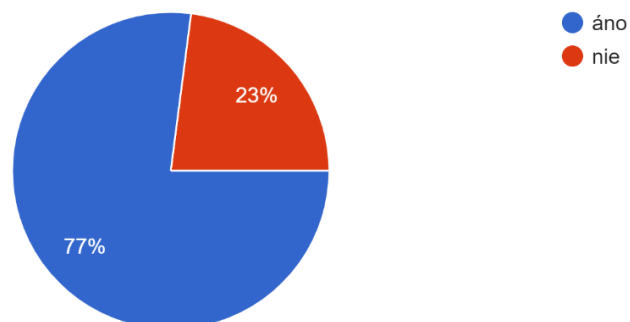
17 odpovedí

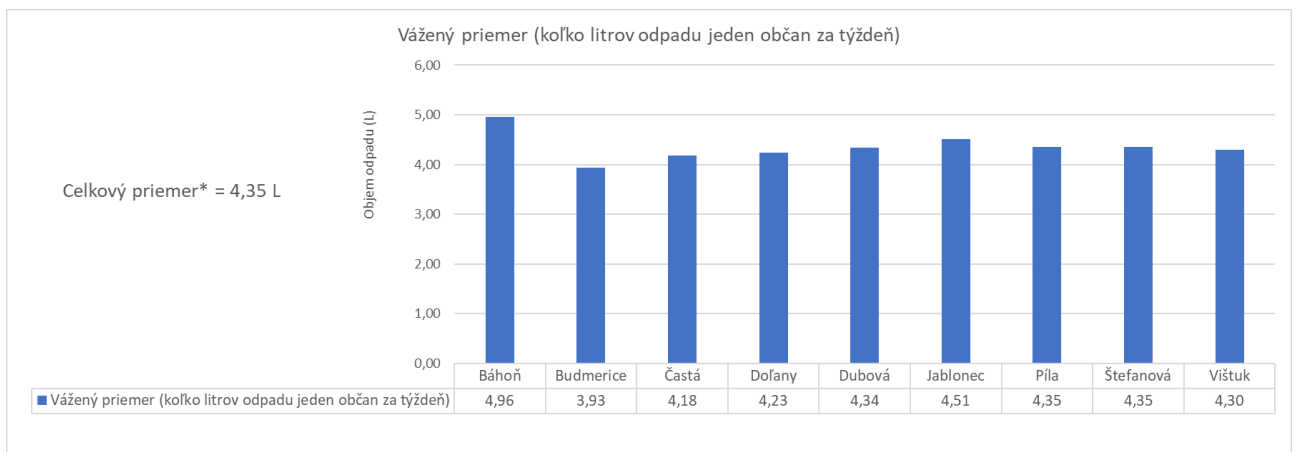
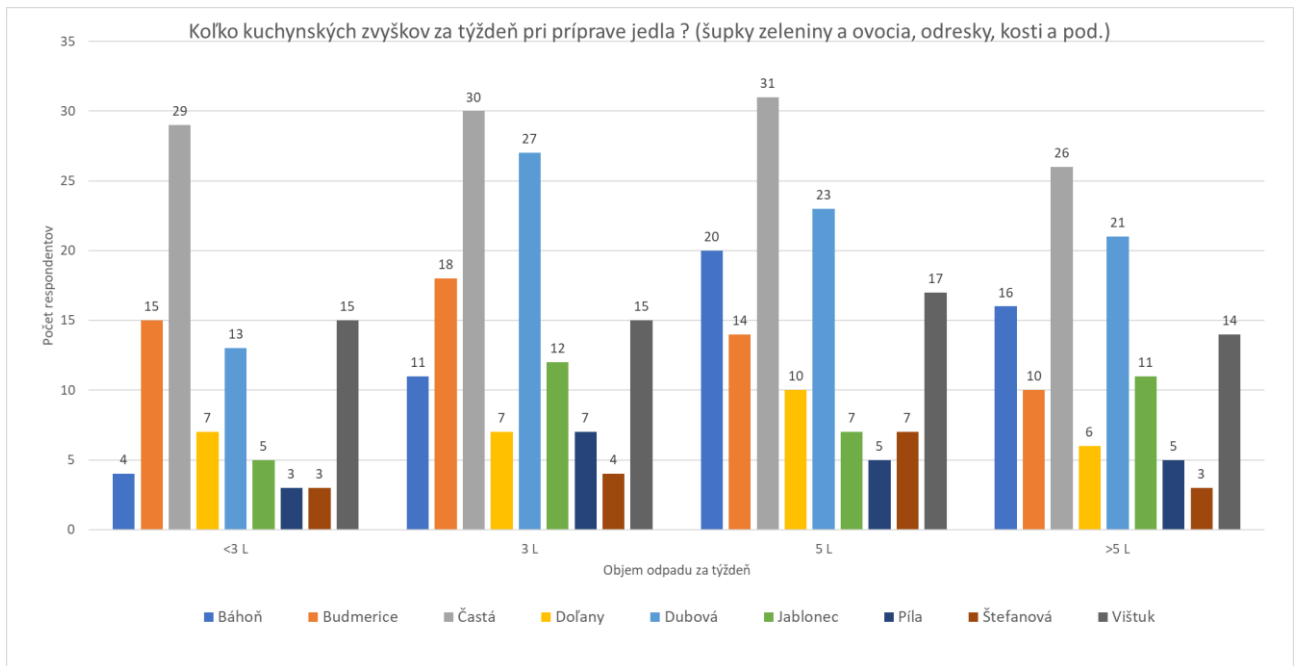
Vištuk

Vyhovujú Vám časové intervaly odvážania kontajnerov?

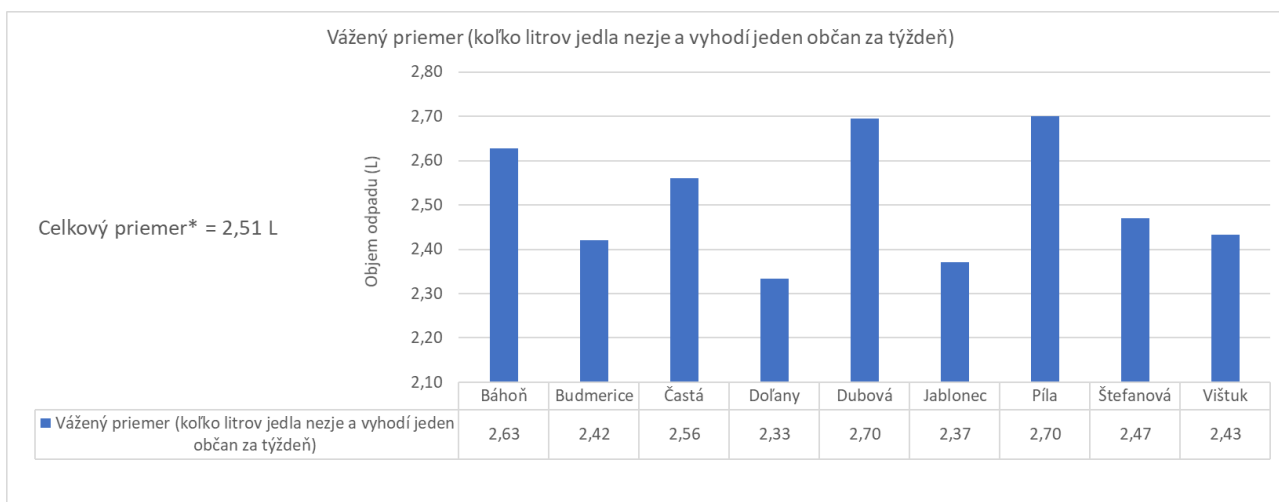
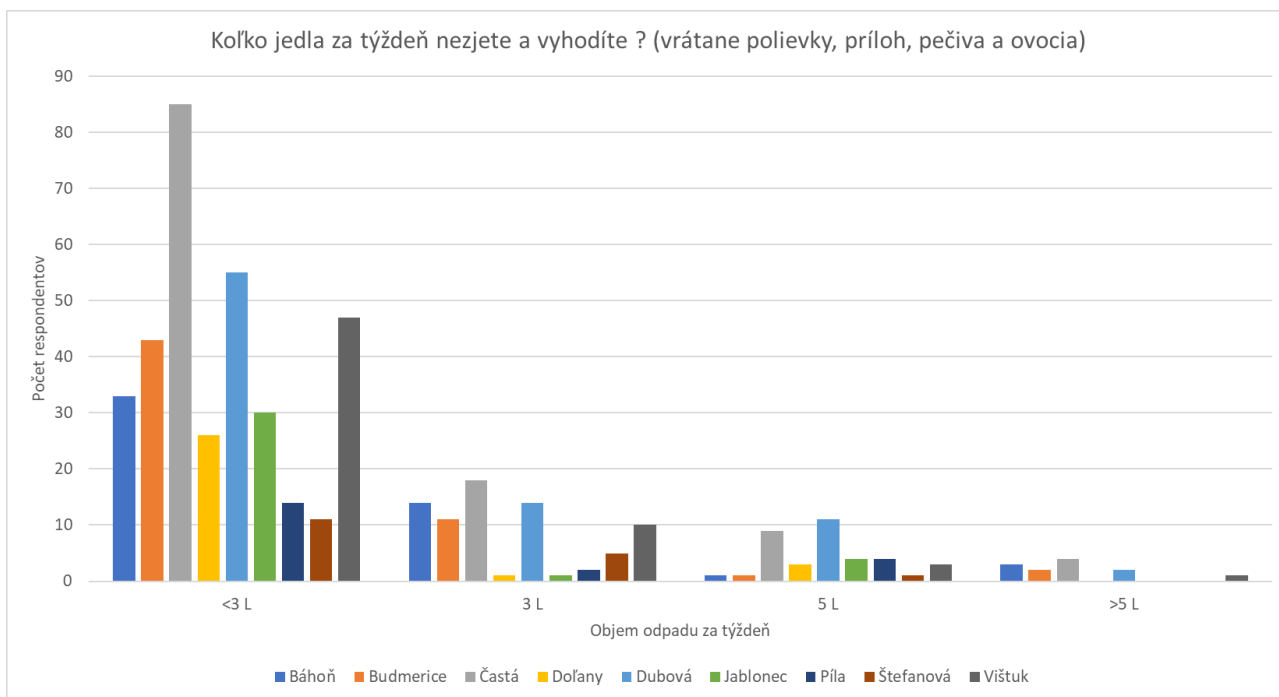
61 odpovedí

Posledné otázky sú skôr orientačné pre obec ako pre občanov. Môžete z nich vyčítať rôzne hodnoty súvisiace s kuchynskými zvyškami a nezjedeným jedlom.

*Celkový priemer = koľko litrov kuchynských zvyškov vyprodukuje priemerný občan mikroregiónu ČK za týždeň

*Celkový priemer = koľko litrov jedla nezje a vyhodí priemerný občan mikroregiónu ČK za týždeň

Ďakujem všetkým obyvateľom mikroregiónu Červený Kameň, ktorí sa zapojili do dotazníka a pomohli vytvoriť túto štatistiku, a tiež všetkým, ktorí separujú a robia kroky k zlepšeniu nášho životného prostredia.